

A Magyarság körkérdése az illetékesekhez:

Mit szól az érdekelt közönség Nagy-Budapesthez?
Mit mondanak a budafokiak?

Budafok, augusztus 8.

(A Magyarság kiküldött tudósítójától.)

Őszi szürke, esős délelőtt látogatjuk meg Budafokot. A nyár közepén szokatlan, hűvös permet, apró, sűrű szemekkel csapja a zöldoldali Hév-kocsik tetejét.

A Gellért-téri végállomáson jegyváltás közben a pénztáros megnyugtat, hogy most nem lesz sok utas, egyrészt a kedvezőtlen idő miatt, másrészt pedig azért, sem, mert így, reggelenként inkább az idefelé tartó járatok zsúfoltak. Valóban a prognózis beteljesedik: a csapó esőben rohogó-csikorgó Hév-kocsikon egy-két kosaras, kendős asszony, néhány fiatalember, egy-egy várnőr igyekszik velünk együtt Budafok felé.

A Fehérvári-úton téglával megrakott teherautók hagynak el bennünket. A Széna-csárda környékén hosszú szekérsor nyikorog el szintén megrakodva építkezéshez szükséges anyagokkal. Nagyarányú építkezések folynak erre mindenfelé, aki az utolsó öt-hat esztendőben nem járt erre, az meglepődve állapítja meg, hogy itt is, ott is épületek bujtak ki a földből, vagy a felvont állványok között széles kukoricatáblák áznak az esőben. A féligkész házak körül meszes medencék négyzöge fehérlik, kőműves állványok várják a munka folytatását, amelyet néhány napra hátráltat a most esőre fordult időjárás.

Megszaporodnak a kertek, a földszintes házak mindinkább kisvárosi képe lesz a két sor épületnek, amelyek között most halad a vonat. Az ablakokban mind gyakrabban látni kis kosárban kitett gyümölcs halmát, mustrát az eladó, a kertben termelt körtéből, almából. *Albertfalva nevét olvassuk le az útszéli jelzőtábláról.* Az eső kis buggyokat verve csapja az országutat s ül meg apróbb-nagyobb tölcsárban, elárulva az út sebeit, a kisebb-nagyobb mélyedéseket, gödröket.

Egy utas utbaigazít

Mellettünk a padon esőkabátos, beretvált arcú, idősebb úriember ül, olvas, amint oldalról bepillantunk a vaskos könyvbe, amelyet a kezében tart, az egyik divatos külföldi író nagy port vert regényét olvassa. Tőle érdeklődünk Budafok-Városháztér felől, ahol le akarunk szállni. Készségesen magyarázza meg, hogy hány megállót kell még mennünk túl az elágazáson.

— Balkézfelől lesz majd egy nagy térazonnal meg tetszik ismerni. Különben a kalauz is kiáltja majd az állomást... — adja tudtunkra barátságosan. Ezt, hogy „nagy tér”, alig észrevehető gesztus kíséretében mondja, mint az olyan vidéki ember, aki egy kicsit el van telve lakóhelyének egyik-másik kiváló tulajdonságától s kedves sovinizmusból mindig nagyobb mutat a szemüvege, mint azé, aki most jött ide először.

most tünedeznek fel jobbkéz felől Budafok jellegzetes, dombra futó házai, a toronyos kastély, a templom, beágyazva sötétlombú gyümölcsfák, gyümölcsöskertek kocsái közé.

A Városháztér valóban elsőre megismerhető térfogatából és külső képéből, a környező házak méreteiből, de, hogy Budafok szívében vagyunk, gondolható abból is, hogy a Hév-kocsik közönségének nagy része itt száll le velünk együtt. Az esőköpenyes úriemberről, akitől kérdezősködünk az imént, kiderül, hogy nem budafoki, vagy legalább is nem a város belső területén lakik, mert nem szállt itt le, utazik tovább.

A tér alacsony fái már sárgul a levél, hogy még megtévesztőbb legyen az őszi hangulat. A megálló bódéjának kiugró eresze alatt sokan várnak, várják a legközelebbi járatot, amely indul Budapest felé. A négyzetben kiépített tér egyik oldalán a postaépület impozáns, üdén új tömbje látszik, szép, komoly építmény, mindenképpen díszére válnék akármelyik vidéki városnak. A keskeny és víztölcsár kocsitúlsó oldalán, a még keskenyebb járdán túl, üzletek ajtaja sorokozik, mozi, virágkereskedés, borbélyüzlet, képeretező, cukrászda, a posta mögött a „köztisztviselők” ajtaja nyílik s az eső ellenére is

élénk forgalom bonyolódik le az üzletekben.

A fák mögött az oszlopos elejű városháza. Hétköznap délelőtt, a kora reggeli órákban vagyunk még. Érthető, ha itt kisebb a forgalom, — legalább pesti szemmel nézve kisebb, mint a főváros egyik-másik látogatottabb közhivatalában szokott lenni. A folyosókon rend és tisztaság. Az altiszt, akitől érdeklődünk a hivatali szobák felől, készségesen áll rendelkezésünkre s igazít el bennünket. *Semmi hivatalos nagyképűség, semmi előszobázás, mindenütt a legnagyobb előzékenységgel találkozunk, akárkihez fordulunk, akárkivel beszélünk.*

Hivatalos vélemény
még nincs

Ez a helyzet a polgármesteri hivatalban is. Rövid néhány percet akarunk elvenni a munkaidőből kérdésünkkel, amelyre feleletet szeretnénk kapni. A hivatalos faktor, akivel beszélünk, előzékenyen kínál meg helyet bennünket s világosít fel, amennyire módjában van felvilágosítást adnia:

— Nagybudapesthez való csatlakozás kérdésével Budafok város képviselőtestülete hivatalosan természetesen még nem foglalkozott — ad felvilágosítást informátorunk. A MÉP helyi szervezetének legutóbbi ülésén szóba került a Nagybudapest keretén belül a fővároshoz való csatlakozás ügye is. Tekintve, hogy a képviselőtestület tagjai szinte teljes számban résztvettek ezen az ülésen, az ott kialakult vélemény az ő nem hivatalos, magánvéleményüknek tekinthető. A hangulatból, az ülésen elhangzottakból következtetve: *százszázalékos helyeslés várja az intézkedést, amely Budafokot a székesfővároshoz akarja csatlakoztatni.* A képviselő testület ilyen közvetett úton-módon már nyilvánította a szándékát. Ebből kiszámítható, hogy mi lenne a határozatuk, ha hivatalos formák között kellene állástfoglalniuk a kérdésben. De hangsúlyozzuk, hogy ez a MÉP szervezetének legutóbbi ülésén hangzottakból világlik ki és nem hivatalos állásfoglalásból...

A térre jövet még jobban megered az eső s porozva veri a környező házak tetejét, a tér fát, az úttestet a házak előtt. A járdák szélén meggyűlik a víz s egy-egy nagy sebbel-lobbal haladó autó magasan csapja fel a latyakot a járdára. A Budapest felé húszpercenként induló Hév-szerelvények egyike most kanyarodik oda a főtérré s áll meg a postaépület előtt. A kocsik tetejéről vastag sugárban ömlik le a víz, az ablakokon mint a higany iramodnak meg az eső cseppjei. A kis térfogatú városarnok elejéről sűrű rajban fut elő a közönség s rohanja meg a vonatot, amely pedig már most is zsúfolva jött idáig. Valóban igaz volt, amit a jegykiadó mondott Pesten: *idefelé kongtak a kocsik az ürességtől, Pest felé viszont alig lehet felférni a szerelvényre s itt, Budafok-Városháztér megállón, már csak állóhely jut a felszállóknak. A budafokiak ügyesbajos dolgaik intézésére így indulnak reggelenként a főváros felé.* Délután és este természetesen megfordul az egész. Nagyon közel van a főváros; amint a Gellért-téri jegypénztár menetrendjében láttuk, mindössze hétkilóméteres távolság választ el bennünket Budapest szívéből, amely mágnesként vonzza magához ezt a tömeget, amely most kapaszkodik fel az esőverte, zöld vonat lépcsőin.

Megkérdezzük
a kisembereket

Átvágunk az úttesten és benyitunk az egyik borbélyüzletbe. Egyetlen vendég ül a fal melletti tükrök előtt, három segéd is várja az újabb klienseket, akiket azonban úgy látszik az eső tart vissza a szépítkezéstől. A főnök alacsony, csendesbeszédű ember készségesen áll rendelkezésünkre, abahagyja az újságolvasást és felcsillan a szeme, amikor megmondjuk, miért jöttünk, mire vagyunk kíváncsiak.

— Már az jólesik, — mondja őszintén, — hogy így foglalkoznak velünk. Ami pedig a csatlakozást illeti... hát, örömmel nézünk eléje. Tetszik tudni, mostanában

már szabály állapítja meg, hogy csakis kétemeletesnél magasabb, vagy legalább is kétemeletes házakat szabad építeni itt a főútvonalon. Mindamelllett nem ártana, ha egy kicsit városiasabb képe lenne Budafoknak. A csatlakozástól természetesen ezt várjuk, különben is, megélhetési viszonyainkban is előnyösebb változást. Ha Budapesthez tartoznánk, bizonyára jobban éreztetné hatását a nagyváros. Mi, borbélyok a magunk ügyében is sokat remélünk a változástól, abban a reményben, hogy azért nem kellene minden ügyünkben-bajunkban bemenni a Csengery-utca-ba, a budapesti ipartestülethez, hanem itt intézhetnénk el mindent akkor is, ha Nagybudapesthez tartoznánk...

A város képének megváltozása, az élet gyorsabb üteme az, amit a budafokiak elsősorban várnak Nagybudapesttől. Ahány emberrel beszélünk sétánk során az esőben, valamennyi az úttestre mutat, amelyet paskolva ver az eső s amelynek keskeny, sebhelyes szalagján itt is, ott is meggyűl a víz. A hangulat így, ebben a csapadékos időben itt a keskeny járdán valóban kisvárosias, lent az Alföldön éreztük ezt a hangulatot legutóbb azokon a helyeken, amelyek távolabb esnek a központtól. Budafok eléggé bent van a kultúra közelében ahhoz, hogy összehasonlítást tegyen a saját viszonyai és a mellette, közvetlen közelében lévő nagyváros adottságai között s akkor is elégedetlen legyen a saját városképével, ha egyébként azt takarosnak találja a leggáncoskodóbb idegen szem is. *A fejlődés törvényeihez igazodva keresik az utat maguk előtt a budafokiak.*

Magasküszöbű cipésműhely, ahová benyitunk. A mester, nyiltarcú, intelligens tekintetű ember, ül a háromlábú széken, csizmat szorongat a térdén s nagy buzgalommal ütogeti a kalapáccsal a faszegeket a vörösrre reszelt talpbőrön.

— Nagybudapest? Érzésem szerint nem lesz rossz. A nagy város csak többet tud adni a lakosságnak, mint a kicsi. Csak nagyobb forgalmat teremtene az, hogy millió város közönségéhez tartozunk, mint így. Gondolkodtunk már a kérdésen mi is és csak helyeselni tudjuk a tervet. Nekünk iparosembereknek nyilvánvalóan csak jót hozhat az egyesítés. Örömmel várjuk a megteremtését...

Egybehangzó vélemények

Szemben a másik oldalon vendéglő ajtaja nyílik a főútcára. Egyetlen vendég ül az asztalok között, amikor benyitunk az ajtón. A vendéglős arcán nem látszik semmi meglepődés a feltett kérdés nyomán. Látszik, foglalkoztatja a budafokiakat a gondolat s már meghánytákvettették magukban a körülményeket, a lehetőségeket. Kész a felelet, amely az iránt érdeklődik, hogy maga a közönség, a budafokiak előnyösnek gondolják-e magukra nézve a Nagybudapest gondolatát.

— Igen, — mondja a vendéglős is határozottan. — Előnyösnek tartjuk. Csak jó származhatik belőle.

Mindjárt meg is magyarázzák, hogy mit látnak benne: fejlődést, előnyt, a maguk szerény, kisemberei körülményei között is. A postaépület sarkán is megkérdezzük három embert, Idősebb három magyar állógal egy helyen, ahová nem ver be az eső. Csulaszélű fekete kalapok alól néznek bele az öreges szemek a világba. Bólintgatnak, helyeselve ütogetnek Nagybudapest gondolatára a fejükkel. Egyikük mindjárt magyarázni is kezdi a másik kettőnek részletesen, hogy hány millió ember csatlakoznék ezáltal hány millióhoz. De a végső kicsengése a beszélgetésnek: igen, örömmel várják a csatlakozást ők is. *Mint a megkérdezettek valamennyien, kivétel nélkül...*

Csapó esőben kapaszkodunk fel a Hévre megint. Idefelé kényelmesen ültünk, most állunk egészen a Körtérig, ahol valamelyest megüresedik a kocsi. *Húsz perc alatt bent vagyunk a Gellért-téren megint.* Ide érkezik és innen indul vissza Budafok népe. A váróteremben terebélyes kosarakkal asszonyok ülnek, várják a legközelebbi vonat indulását. S a vonatok úgy indulnak ütemesen egymás után, mint a szív lökései az erekben a test egyes részei felé.

Szeváry Mihály.